

بحث و نظر

گزارش بررسی وضع صادرات کشور در سه ماهه اول امسال

صادرات از نظر وزن ۲۳۴ درصد و از نظر ارزش ۵۸ درصد افزایش یافت

براساس گزارش تهیه شده از سوی مرکز توسعه صادرات ایران:

در سه ماهه اول سال ۱۳۷۲ حدود ۱،۵۵۵،۰۱۸ تن کالا به ارزش ۵۷۵۹۲ میلیون ریال (۸۲۳ میلیون دلار) به خارج صادر شده است که در مقایسه با صادرات مدت مشابه سال قبل (۴۶۵،۴۲۳ تن به ارزش ۳۶۴۴۶ میلیون ریال) از نظر وزن ۲۳۴٪ و از لحاظ ارزش

۵۸٪ افزایش نشان می‌دهد.

صدور ۶۰۰ هزار تن آهن و فولاد به ارزش تقریبی ۱۵۰ میلیون دلار در سه ماهه اول امسال در افزایش شدید صادرات کشور تاثیر قاطع داشته است طی همین مدت حدود ۳۵۰ هزار تن مواد شیمیائی گوناگون صادر شده است که موجبات افزایش رشد وزنی صادرات را فراهم نموده است. رشد صادرات مصالح

ساختمانی، مواد شیمیائی و آهن و فولاد جمعاً یک میلیون تن بر وزن صادرات کشور در نخستین فصل سال جاری افزوده است.

در بین گروههای مختلف کالا رشد ارزش صادرات صنعتی ۱۱۰٪ و رشد صادرات فرش و صنایع دستی بالغ بر ۵۲٪ برآورد شده است، در حالیکه رشد ارزش صادرات فرآورده‌های کشاورزی در سطح متعارف و طبیعی آن

● رشد صادرات صنعتی به رقم بی سابقه ۱۱۰ درصد رسید
● فراورده‌های کشاورزی از رشد متعادل ۱۲ درصد برخوردار بوده است
● فرش و صنایع دستی ۳۷ درصد از ارزش صادرات کشور را تشکیل می‌دهد

(۱۲٪) باقیمانده است.

در جدول زیر رشد صادرات گروه‌های مختلف کالا مورد مقایسه قرار گرفته است.

سهم فرش و صنایع دستی در ارزش صادرات غیرنفتی از رقم ۳۸٪ به ۳۷٪ تقلیل یافته است. در جدول زیر سهم گروه‌های

در ارزش صادرات خشکبار در سال جاری به ۸۶٪ بالغ می‌گردد. میزان صادرات پسته ۲۱۹۹۱ تن به ارزش ۵۶۴۹ میلیون ریال برآورد شده است که در مقایسه با صادرات مدت مشابه سال گذشته (۲۱۶۳۹) تن به ارزش ۵۱۱۸ میلیون ریال) از نظر وزن ۲٪ و از لحاظ ارزش ۱۰٪ افزایش یافته است. میزان صادرات کشمش، خرما، بادام و برگه زردآلو از نظر ارزش کاهش نشان داده است.

صادرات انواع میوه و تره‌بار به ۱۱۵۶۱۱ تن به ارزش ۱۳۲۶ میلیون ریال بالغ شده است که از نظر وزن و ارزش به ترتیب ۳٪ و ۵۱٪ نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد نشان داده است.

میران صادرات محصولات دربانی حدود ۱۴۴۳ تن به ارزش ۴۷۳ میلیون ریال برآورد شده است که در مقایسه با صادرات ۳ ماهه اول سال ۱۳۷۱ (۱۸۹۳۱۱۳۷۱) تن به ارزش ۲۱۱ میلیون ریال) علی‌رغم ۲۴٪ کاهش وزنی، از لحاظ ارزشی ۱۲۴٪ افزایش نشان می‌دهد. بخش عمده این افزایش مربوط به صادرات خاویار است که در سه ماهه اول امسال به ۳۸ تن به ارزش ۳۹۲ میلیون ریال رسیده است. در صورتی که در سه ماهه اول سال گذشته تنها ۱۴ تن خاویار به ارزش ۱۵۶ میلیون ریال صادر شده بود. در بین گیاهان دارویی و صنعتی میزان صادرات زعفران ۶۲٪ افزایش یافته است. صادرات زعفران به ۱۳ تن به ارزش ۲۹۷ میلیون ریال (بالغ بر ۴ میلیون دلار) رسیده است که بیانگر تلاش‌های صادرکنندگان این محصول برای دستیابی به بازارهای گسترده صادراتی است. در مدت مشابه سال گذشته صادرات زعفران ۸ تن به ارزش ۱۸۳ میلیون ریال بوده است.

جدول شماره ۱
مقایسه برآورد صادرات کشور به تفکیک گروه‌های مختلف در سه ماهه اول ۱۳۷۱-۷۲
ارزش: میلیون ریال

نام کالا	سه ماهه اول ۱۳۷۲		سه ماهه اول ۱۳۷۱		درصد تغییر
	ارزش	وزن	ارزش	وزن	
کالاهای کشاورزی	۲۰۶۸۳۰	۱۱۴۵۲	۱۰۱۹۹	۱۶۹۲۲۹	۱۲
کالاهای صنعتی	۱۰۲۸۳۲۵	۱۸۷۴۲	۸۱۲۴	۱۸۱۴۰۴	۱۱۰
فرش و صنایع دستی	۷۰۱۸	۲۰۰۹۶	۴۰۵۷	۳۳۱۵۴	۵۳
مواد معدنی	۶۹۱۸۲	۵۴۵	۶۷۰	۶۶۵۵۱	-۱۹
سایر کالاها	۱۶۹۶۴۴	۲۰۱۴	۱۷۵۲	۲۱۸۲۸	۱۲۹
۵٪ سایر کمرکات	۲۴۰۱۹	۲۷۴۱	۱۷۲۵	۲۲۱۵۲	۵۸
جمع	۱۵۵۵۰۱۸	۵۷۵۹۲	۳۶۴۴۶	۲۶۵۲۲۳	۵۸

مختلف کالا در ارزش صادرات کشور طی دوره مورد بحث ارائه شده است.

الف - کالاهای کشاورزی

در سه ماهه اول سال ۱۳۷۲ بالغ بر ۲۰۶۸۳۰ تن کالای کشاورزی به ارزش ۱۱۴۵۲ میلیون ریال صادر شد که از نظر وزن ۲۲٪ و از لحاظ ارزش ۱۲٪ نسبت به صادرات مدت مشابه سال قبل افزایش نشان می‌دهد. میزان صادرات فراورده‌های کشاورزی در دوره مشابه ۱۶۹۲۲۹ تن به ارزش ۱۰۱۹۹ تن برآورد شده بود.

در سه ماهه اول امسال حدود ۳۹۷۸۶ تن انواع خشکبار به ارزش تقریبی ۶۵۵۲ میلیون ریال صادر شد که از نظر وزن ۴٪ و از لحاظ ارزش ۹٪ افزایش نشان می‌دهد. سهم پسته

در بین گروه‌های مختلف کالا سهم کالاهای کشاورزی در ارزش کل صادرات کشور از ۲۹٪ (سه ماهه اول سال ۱۳۷۱) به ۲۱٪ (سه ماهه اول امسال) کاهش یافته است. در صورتی که سهم کالاهای صنعتی طی همین مدت از ۲۶٪ به ۳۴٪ ارتقاء یافته است.

جدول شماره ۲
سهم گروه‌های مختلف کالا در ارزش صادرات کشور در سه ماهه اول ۱۳۷۱-۷۲

واحد: درصد ارزش

	سه ماهه اول	
	۱۳۷۱	۱۳۷۲
کشاورزی	۲۹	۲۱
صنعتی	۲۶	۳۴
فرش و صنایع دستی	۳۸	۲۷
معدنی	۲	۱
سایر کالاها	۵	۷
جمع	۱۰۰	۱۰۰

جدول شماره ۳

برآورد صادرات کالاهای کشاورزی در سه ماهه اول ۷۲-۱۳۷۱

وزن: تن

ارزش: میلیون ریال

نوع کالا	سه ماهه اول ۱۳۷۲		درصد تغییر نسبت به مدت مشابه سال قبل	
	وزن	ارزش	وزن	ارزش
انواع خشکبار:				
پسته و مغز پسته	۲۱۹۹۱	۵۶۴۹	۲	۱۰
کشمش	۱۰۱۴۵	۴۲۶	۱/۵	-۲
خرما	۵۰۴۶	۱۸۳	۲۴	-۱۴
بادام و مغز بادام	۴۵۳	۷۰	-۳۸	-۱۵
برگه قیسی و زردآلو	۳۱۲	۲۲	-۷۰	-۶۷
سایر میوه‌های خشک	۱۸۳۹	۲۰۲	۱۷۴	۱۰۴
انواع میوه تره‌بار و صیفی‌جات:	(۱۱۵۶۱۱)	(۱۳۲۶)	۳	۵۱
هندوانه	۵۶۲۴۲	۳۸۸	-۲۱	-۲۲
سیب درختی	۴۵۰۵۱	۲۹۵	۱۲۱	۱۰۸
خریزه و طالبی	۳۶۵۰	۲۷	۱۱۵۰	۵۷۵
مرکبات	۱۱۸۶	۱۳	۱۵۶	۸۶
انار	۱۸۶	۱/۳	۵۴	۶۲
انگور	—	—	—	—
سایره میوه‌های تازه	۶۵۲	۶	-۱۴	-۹۱
سیب زمینی	۴۰۳	۱	-۲۰	-۵۰
گوجه‌فرنگی	۸۴۸	۱۲	۱۱	۱۱۸
پیاز	۳۹۹	۱/۳	-۸۹	-۹۱
سیر	۱۷۷۶	۵۴۴	-۴	۲۱۲۵
تره‌بار و سبزیجات	۵۲۱۸	۴۷	-۵۷	-۵۸
محصولات دریایی:	(۱۴۴۳)	(۴۲۳)	(-۲۴)	(۱۲۴)
خاویار	۳۸	۳۹۲	۱۷۱	۱۵۱
ماهی	۱۴۰۵	۸۱	-۲۴	۸۴
میگو	—	—	—	—
زیره	(۳۹۳۲)	(۲۹۶)	(-۳)	(-۲)
زعفران	(۱۳)	(۲۹۷)	(۶۲)	(۶۲)
حنا	(۲۶۹)	(۱۵)	(-۵۵)	(-۴۰)
کنیرا، صمغها و رزینها	(۳۹۷)	(۹۶)	(-۳۶)	(-۲۵)
ریشه شیرین بیان و گیاهان داروئی	(۳۰۵)	(۲۰)	(-۵۳)	(-۷۶)
پنبه و لینتر	(۱۳۹۹)	(۷۸)	(-۱۱)	(۵۵۰)
محصولات حیوانی:	(۴۵۲۳)	(۱۴۳۳)	(۱)	(-۳۴)
انواع پوست	۴۲۸۵	۱۱۴۶	۳	۲۶
روده	۱۵۹	۲۷۴	-۳۰	-۷۰
پشم، کرک و مو	۲۳	۱۷	-۲۶	-۷۱
عسل	۵۶	۶	۱۰	—
سایر کالاهای کشاورزی	(۳۹۱۵۲)	(۸۶۶)	(۶۵۵)	(۸۲)
جمع	۲۰۶۸۳۰	۱۱۴۵۲	۲۲	۱۲

۱۳۷۱ از نظر وزن ۱٪ افزایش و از لحاظ ارزش ۲۴٪ کاهش نشان داده است مهمترین کالای این گروه را سالامبور تشکیل می‌دهد که ارزش صادرات آن با ۲۶٪ رشد به ۱۱۳۶ میلیون ریال رسیده است. صادرات سالامبور در سه ماهه اول ۱۳۷۱ حدود ۹۰۳ میلیون ریال برآورد شده است.

میزان صادرات سایر کالاهای کشاورزی در سه ماهه اول امسال حدود ۱۲ میلیون دلار بوده است که ۴ میلیون دلار آن را انواع حبوبات و ۱ میلیون دلار آنرا ملاس چغندر و نیشکر تشکیل می‌دهد.

در جدول شماره ۳ میزان صادرات کالاهای کشاورزی در دوره تحت بررسی ارائه شده است.

ب - کالاهای صنعتی

صادرات کالاهای صنعتی در سه ماهه اول امسال به نحو قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته است. طی سه ماهه اول سالجاری بالغ بر ۱۰۲۸۳۲۵ تن کالای صنعتی به ارزش ۱۸۷۴۴ میلیون ریال (۲۶۸ میلیون دلار) صادر شده است که از نظر وزن ۴۶۷٪ و از لحاظ ارزش ۱۱۰٪ بر صادرات مدت مشابه سال قبل (۱۸۱۴۰۴ تن به ارزش ۸۹۳۴ میلیون ریال) فزونی دارد.

صدور ۶۰۰ هزار تن آهن و فولاد به ارزش تقریبی ۱۴۵ میلیون دلار سبب شد که صادرات کالاهای صنعتی در ارزش صادرات کشور برای نخستین بار از سهم کالاهای کشاورزی بالاتر رود.

در بین کالاهای منتخب صنعتی، پس از فلزات، فرآورده‌های پتروشیمی مقام دوم را داراست و ارزش صادرات آن به ۳۰ میلیون دلار بالغ می‌گردد.

ارزش صادرات شمش مس با ۳۴٪ کاهش به ۱۸۹۹ میلیون ریال (در سه ماهه اول امسال) بالغ شده در حالیکه میزان صادرات ظروف مسی و آلومینیومی بیش از دو برابر شده و به

نخستین فصل سالجاری ۴۵۲۳ تن به ارزش ۱۴۳۳ میلیون ریال بوده است که در مقایسه با صادرات همین محصولات در سه ماهه اول

ارزش صادرات زیره، حنا و کنیرا و صمغها به ترتیب ۲٪، ۴۰٪ و ۲۵٪ کاهش یافته است. میزان صادرات محصولات حیوانی در

۲۳۵۷ میلیون ریال (۲۴ میلیون دلار) رسیده است.

در جدول شماره ۴ تغییرات وزنی و ارزشی صادرات صنعتی ارائه شده است.

جدول شماره ۴
برآورد صادرات کالاهای صنعتی در سه ماهه اول ۷۲-۱۳۷۱

وزن: تن

ارزش: میلیون ریال

نوع کالا	سه ماهه اول ۱۳۷۲		درصد تغییر نسبت به مدت مشابه سال قبل	
	وزن	ارزش	وزن	ارزش
البسه آماده	۳۵۲	۲۱۳	-۴۲	-۸۰
انواع نخ	۳	۳۹	-۲۴	-۴۳
انواع پارچه	۵۱۶	۲۶۷	۳۳۴	۳۱۱
انواع تریکو	۴	۴	-۹۶	-۹۸
فرش ماشینی	۱۱۶	۳۰	-۲۷	-۶۱
کفش	۸۲۳	۹۶	-۲۹	-۸۹
بیسکویت و شیرینی	۱۲۰۲	۶۹	۸۴	۳۰
شکلات و همانند	۴۶۰	۳۰	۱۵۸	۱۰۰
کنسرو، کمپوت، سرکه و ترشی	۵۱۰	۲۵	-۱۳	-۳۶
رب گوجه‌فرنگی	۱۳۸	۵	-۳۱	-۵۰
گلاب و سایر عرقیات	۴۵۲	۳۳	۳۲	۳۸
سایر مواد غذایی	۵۷۶۳	۲۹۲	۱۳۴۸	۵۰۸
عصاره پودر شیرین بیان	۱۳۶	۱۷	-۷۲	-۷۳
کراست	۸۶	۸۲	۳۷۸	۹۲۵
گوگرد مشتق از نفت	۱۱۸۹۱۲	۵۸۱	۴۵۰	۵۶۰
دارو	—	۰/۵	—	-۱۷
پودر رختشویی و مواد پاک کننده	۱۴۸۶	۵۴	-۲۲	-۲۸
سایر مواد شیمیایی	۲۳۴۹۴۲	۱۵۴۰	۵۵۲	۳۳۰
موزائیک	۱۱۷	—	-۷۹	—
کاشی و سرامیک	۴۶۱۹	۷۱	-۳۵	-۱۳
چدن	—	—	—	—
آهن آلات و فولاد	۵۹۲۸۷۱	۱۰۱۴۱	۱۱۲۰	۱۳۲۰
شمش مس	۱۵۸۹۶	۱۸۹۹	-۲۶	-۳۴
شمش آلومینیوم	۹۵۳	۸۵	۱۲۶۱	۸۴۴
ظروف آلومینیومی و مسی	۲۸۶۷	۲۳۵۷	-۳۶	۱۰۵
لوازم خانگی	۲۹۱	۲۴	-۳۵	-۶۵
وسایط نقلیه و لوازم یدکی آن	۱۱۷۸	۶۴۷	-۶۵	-۱۶
سیمان	—	—	—	—
سنگهای ساختمانی کار شده	۱۸۷۷	۲۲	-۱۷	-۴
سایر مصالح ساختمانی	۴۱۳۸۲	۱۰۱	۵۷	۱۳۰
جمع	۱۰۲۸۳۲۵	۱۸۷۴۴	۴۶۷	۱۱۰

پ - فرش و صنایع دستی

میزان صادرات فرشهای پشمی و دستباف در سه ماهه اول ۱۳۷۲ به رقم ۶۶۲۷ تن به ارزش ۱۹۸۸۳ میلیون ریال بالغ شده است که از نظر وزن ۷۵٪ و از لحاظ ارزش ۵۳٪ نسبت به صادرات مدت مشابه سال گذشته (۳۷۷۹ تن به ارزش ۱۲۹۳۴ میلیون ریال) افزایش نشان می‌دهد.

در بین اقلام صنایع دستی، ارزش صادرات گلیم ۵۷٪، قاب خاتم ۳۳٪ و سنگهای قیمتی برش داده شده ۳۰٪ افزایش نشان می‌دهد در حالیکه ارزش صادرات پارچه‌های قلمکار ۸۳٪ و سایر اقلام صنایع دستی ۱۶٪ کاهش یافته است. چنانچه فرش دستباف را مستثنی کنیم میزان صادرات صنایع دستی کشور در سه ماهه اول به ۳ میلیون دلار نمی‌رسد که در قیاس با امکانات بالقوه صادراتی این اقلام رقم بسیار ناچیزی است.

ت - مواد معدنی

میزان صادرات مواد معدنی در سه ماهه اول امسال حدود ۵۴۵ میلیون ریال (۸ میلیون دلار) بوده است که ۱۹٪ نسبت به صادرات مدت مشابه سال قبل کاهش نشان می‌دهد. (جدول شماره ۶). حدود ۷ میلیون دلار از صادرات بخش معدن (۹۱٪) آنرا کلوخه‌های کانی فلزی تشکیل می‌دهد.

سهیم بخش معدن در ارزش صادرات غیرنفتی از ۲٪ (در سه ماهه اول ۱۳۷۱ به ۱٪ (در سه ماهه اول امسال) تقلیل یافته است.

میزان صادرات کالاهای تحت پوشش وزارت معادن و فلزات در سه ماهه اول امسال

جدول شماره ۵
برآورد صادرات انواع فرش و صنایع دستی در سه ماهه اول ۷۲-۱۳۷۱

وزن: تن

ارزش: میلیون ریال

نوع کالا	سه ماهه اول ۱۳۷۲		سه ماهه اول ۱۳۷۱		درصد تغییر	
	وزن	ارزش	وزن	ارزش	وزن	ارزش
فرش پشمی و ابریشمی دستباف	۶۶۲۷	۱۹۸۸۳	۳۷۷۹	۱۲۹۳۴	۷۵	۵۳
گلیم و زبلو	۱۵۴	۹۱	۷۹	۵۸	۹۵	۵۷
قاب خاتم و نظایر آن	۱۴	۱۳	۲	۳	۶۰۰	۳۳۳
پارچه‌های قلمکار	۱۰	۱۱	۶۶	۶۶	-۸۵	-۸۳
فیروزه و سنگهای قیمتی برش داده شده	۲	۲۶	۲	۶/۵	—	۳۰۰
سایر اقلام صنایع دستی	۲۱۱	۷۲	۱۲۹	۸۶	۶۳	-۱۶
جمع	۷۰۱۸	۲۰۰۹۶	۴۰۵۷	۱۳۱۵۴	۷۳	۵۳

به ۱۸۱ میلیون دلار بالغ شده است که ۳ برابر صادرات مدت مشابه سال قبل است. بطور کلی ۶۵٪ ارزش صادرات کالاهای صنعتی را، فلزات (اقلام تحت پوشش وزارت معادن و فلزات) تشکیل می‌دهد و رشد شدید صادرات صنعتی (به میزان ۱۱۰٪) عمدتاً ناشی از افزایش صادرات فلزات بوده است. از آنجا که فلزات، در طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی جزو کالاهای صنعتی قرار می‌گیرد در گزارشهای آماری مرکز توسعه صادرات ایران این اقلام در بخش صنعت منظور می‌شوند.

جدول شماره ۶

برآورد صادرات مواد معدنی در سه ماهه اول ۷۲-۱۳۷۱

وزن: تن

ارزش: میلیون ریال

نوع کالا	سه ماهه اول ۱۳۷۲		سه ماهه اول ۱۳۷۱		درصد تغییر	
	وزن	ارزش	وزن	ارزش	وزن	ارزش
سنگ روی	۳۶۷۰۶	۲۷۳	۳۵۹۰۰	۴۸۳	۲	-۴۳
سنگ سرب	۵۷۵۰	۵۲	۴۰۷۵	۴۵	۴۱	۱۶
کرومیت	۴۰۰۰	۷۷	—	—	—	—
مولیبدن	۸۰۰	۸۸	۸۰۰	۹۷	—	-۹
سایر کلوخه‌های کانی فلزی	۱۰۷۴	۶	—	—	—	—
گوگرد معدنی	—	—	—	—	—	—
زغال سنگ و خورده کک	۳۰۸۹	۱۷	۲۱۸۳	۷	۴۲	۱۴۳
نمک کانی دریائی	۱۴۰۲۱	۲۳	۱۷۲۵۶	۱۰	-۱۹	۱۳۰
یودر معدنی	۱۲۴۷	۱/۳	۴۰۱۸	۴/۳	-۶۹	-۷۰
سنگهای ساختمانی کار نشده	۲۴۹۵	۸	۲۳۱۹	۲۴	۸	-۶۷
جمع	۶۹۱۸۲	۵۴۵	۶۶۵۵۱	۶۷۰	۴	-۱۹